

ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК 338.658+338.3

У. Б. Бережницька, М. В. Горда
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУЦІЙ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

© Бережницька У. Б., Горда М. В., 2019

Ефективне формування і використання інтелектуального потенціалу є надзвичайно важливим для соціально-економічного розвитку регіону. Проаналізовано внутрішню структуру інтелектуального потенціалу на прикладі Івано-Франківської області. Подано кількісні та якісні показники інноваційно-інтелектуального потенціалу регіону та суб'єктів ринку інтелектуального продукту. Охарактеризовано діяльність інституцій підтримки підприємництва та інноваційної діяльності. Оцінено передумови та запропоновано рекомендації щодо активізації використання інтелектуального потенціалу регіону на прикладі Івано-Франківської області.

Ключові слова: інфраструктура підтримки підприємництва, інтелектуальна економіка, інтелектуальний потенціал, інноваційна інфраструктура.

Постановка проблеми

Інноваційна інфраструктура підтримки підприємництва – гарантія та запорука прогресивного соціально-економічного розвитку відповідної території, забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, формування міцного середнього класу суспільства, вирішення ряду соціальних проблем та становлення інтелектуальної економіки загалом. Розвиток “економіки знань”, або ж “інтелектуальної економіки”, як її частіше називають, можливий за умови ефективного використання інтелектуальних ресурсів інноваційними суб'єктами соціально-економічних відносин, формування інтелектуального капіталу на основі раціонального використання відповідного потенціалу ключових інституцій економіки та суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематикою інноваційної інфраструктури займалось чимало вчених (В. Александрова, О. Амоша, Ю. Бажал, Ю. Бочарова, В. Гесць, О. Кузьмін, А. Немченко, Н. Степанюк, А. Стояновський, Т. Шотік та ін.), зокрема у сфері підтримки підприємництва – А. Бутенко, З. Варналій, Т. Васильців, С. Дрига, Л. Сарана, А. Чухно, Н. Шлафман та ін. Водночас питаннями інтелектуалізації економіки та формування інтелектуального капіталу – не менше (М. Ажажа, А. Босак, О. Бутнік-Сіверський, І. Мойсеєнко, І. Репіна, О. Стефанишин, О. Титенко тощо), та й інтелектуальний потенціал розглядали багато дослідників, серед яких: С. Вовканич, А. Гадзало, М. Демчишин, К. Ковтуненко, Т. Лозова, І. Максименко, М. Семикіна, С. Філіппова та ін.

Проте, за такого ґрунтового опрацювання згаданих економічних категорій і термінів універсального підходу щодо їх поєднання та практичної взаємодії немає, що значно ускладнює розуміння сутності та необхідності інтелектуалізації національної економіки. При цьому вважаємо, що використання

інтелектуального потенціалу інституцій саме сфери сприяння розвитку бізнесу, а першочергово – структур підтримки малого і середнього підприємництва (МСП), є надзвичайно цікавим з наукового погляду та матиме прикладне застосування із якісними позитивними результатами як на коротку, так і на довготривалу перспективу.

Цілі дослідження

Метою дослідження є обґрунтування важливості й необхідності, а також оцінка передумов поживалення використання інтелектуального потенціалу суб'єктами інфраструктури, підтримки підприємництва регіону (на прикладі Івано-Франківської області) задля активізації розвитку інноваційної діяльності та належного формування інтелектуального капіталу на місцях і відповідно – інтелектуальної економіки на загальнодержавному рівні.

Окремими завданнями (цілями) дослідження для досягнення поставленої мети є:

- 1) дослідити й проаналізувати інтелектуальний потенціал та його використання на прикладі Івано-Франківської області;
- 2) охарактеризувати основних учасників ринку інноваційно-інтелектуальних послуг (в Івано-Франківській області зокрема);
- 3) сформулювати рекомендації щодо покращення використання інтелектуального потенціалу регіону.

Виклад основного матеріалу

Термін “потенціал” (від латинського слова “potentia”) означає: “приховані здібності, можливості, могутність, силу, потужність, засоби та запаси, котрі можуть бути приведені конкретно в дію”, тобто це все те, що може бути чи вже існує, але ще не розкрило себе цілком і повністю [1, с. 902].

Інтелектуальний потенціал трактують як сукупність усіх інтелектуальних ресурсів, включаючи людей, їх знання, інтелектуальні здібності, нематеріальні активи, які характеризують сукупні інтелектуальні можливості, що можуть бути використані в процесі функціонування економіки, перетворюючись на інтелектуальний капітал [2, с. 53].

Вартим уваги є тлумачення категорії “інтелектуальний потенціал регіону”, запропоноване І. І. Максименко. Цей автор визначає це поняття як системну сукупність освітнього, наукового, інноваційного та культурного потенціалів, історично зумовлених економічними, соціальними, політичними, культурними та ін. факторами розвитку регіону [3]. Відповідно можна виділити сфери та суб'єкти життєдіяльності регіону, які беруть безпосередню участь у формуванні його інтелектуального потенціалу.

Загалом інтелектуальний потенціал регіону показує створену і накопичену в суспільстві здатність до створення нових знань, технологій, продуктів, яку можна виміряти за допомогою фізичного, освітнього, науково-інноваційного, інформаційно-комунікаційного та соціально-культурного потенціалів.

Фізичний потенціал відображає рівень використання інтелектуального потенціалу регіону безпосередньо у трудовій діяльності. Кількісно його можна виразити як частку населення, здатного до реалізації інтелектуального потенціалу.

Освітня складова інтелектуального потенціалу відображає рівень і якість освіти, які визначають можливості здійснення трудової діяльності.

Науково-інноваційна характеристика інтелектуального потенціалу регіону відображається у винаходах, патентах, раціоналізаторських пропозиціях, які сприяють зростанню продуктивності праці. Вона складається з наукового, науково-технічного потенціалів та потенціалу сфери інтелектуальної власності.

Інформаційно-комунікаційний потенціал як складова інтелектуального містить комп'ютерне забезпечення, систему зв'язку, бази даних бібліотек, електронні системи тощо і створює умови для зростання й ефективного використання інтелектуального потенціалу.

У наукових джерелах за цією проблематикою здебільшого виділяють три основні підходи до розуміння поняття інтелектуального потенціалу: ресурсний, функціональний та цільовий.

Згідно з ресурсним підходом інтелектуальний потенціал визначають як сукупність ресурсів, що його формують та розкривають його структуру. А. Гадзало трактує це поняття як можливості для реалізації інноваційної діяльності, які поділяють на людські та інтелектуальні ресурси [4, с. 139]. Тобто інтелектуальний потенціал визначається як сукупність інтелектуальних ресурсів (знання, здібності та навички населення, система освіти, комп'ютерне забезпечення, системи зв'язку, бази даних (бібліотеки та електронні системи), система науки, інтелектуальна власність і т. ін.) та зв'язків між ними.

За функціональним підходом інтелектуальний потенціал визначають як здатність економічних суб'єктів до виконання певних дій для відтворення їхніх інтелектуальних ресурсів. С. Вовканич трактує це поняття як можливість накопичувати, створювати і використовувати нові знання, проекти, ідеї, моделі та іншу семантичну інформацію (науково-технічну, економічну, правову і т. ін.), яка може стати інтелектуальною власністю України, сприяти її прогресивній та міжнародній інтеграції як повноправного партнера [5]. К. Матусевич – як систему економічних відносин щодо використання інтелектуальних ресурсів щодо реалізації сукупності якісних і кількісних характеристик і властивостей економічного розвитку (цілей, напрямків, темпів, пропорцій тощо) [6, с. 11]. Отже, згідно з цим підходом сутність інтелектуального потенціалу полягає у функціях, які забезпечують реалізацію здібностей і можливостей для відтворення інтелектуальних ресурсів.

За цільовим підходом при визначенні інтелектуального потенціалу акцентують увагу як на його елементах, процесі відтворення, так і на результаті його використання певним суб'єктом (підприємством, регіоном, державою).

Отож, з'ясувавши сутність інтелектуального потенціалу, можемо підсумувати, що важливою передумовою соціально-економічного розвитку регіонів є ефективне використання їх інтелектуального потенціалу. Водночас, основним ресурсом такого потенціалу є знання, досвід, вміння і навички людей, зокрема – економічно та соціально активного населення.

Приміром, зайняте населення Івано-Франківської області у 2018 році становило 565,8 тис. осіб, а кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, – лише 600 осіб (0,1 %) [7]. Зважаючи на те, що вагомою складовою регіональної інноваційної системи та основним інтелектуальним ресурсом суспільства все ж є висококваліфіковані та високоосвічені наукові кадри, то вказана вище питома вага їхньої чисельності на Прикарпатті є просто мізерною.

Порівняно з 2016 роком кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок в Івано-Франківській області, у 2017 році зросла майже на 10,7 % і становила 580 осіб, а у 2018 – 600 осіб (зросла на 3,4 %). Збільшення чисельності висококваліфікованих наукових кадрів відповідно збільшує можливості виробляти нові знання, проте їх розподіл в економіці області не сприяє якісному та ефективному використанню нововведень на виробництві, оскільки такі фахівці зосереджені переважно у вищих навчальних закладах та академічних науково-дослідних інститутах, а не в промисловості [7]. Івано-Франківська область за кількістю працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, займає 15 місце серед областей України. Найбільше таких працівників у Харківській та Київській областях.

Витрати на виконання наукових досліджень і розробок в Івано-Франківській області у 2017 році становили 28,051 млн. грн., що на 38 % вище, ніж у попередньому році (20,326 млн. грн.). У 2018 році ці витрати становили 47,9 млн. грн, тобто зросли на 70,7 % (див. рис. 1).

Івано-Франківська область за обсягом витрат на виконання наукових досліджень і розробок посідає 17 місце серед областей України [7]. Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності є власні кошти підприємств [8]. З державного та місцевого бюджету і надалі не виділяються (або виділяється дуже незначна частка) коштів на підтримку інноваційних процесів у регіоні. Внаслідок нестабільності банківської системи і високих кредитних ставок кредитні ресурси не відіграють значну роль у підтримці цих процесів.

Загальна сума витрат на впровадження інновацій у 2018 році становила 134,2 млн. гривень, з яких понад 95,0 % спрямовано промисловими підприємствами на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення [9].

У 2017 році впроваджено 23 нові технологічні процеси та освоєно 109 назв інноваційних видів продукції. При цьому впроваджено 10 ресурсозберігаючих технологій [9]. Варто зазначити, що 9 інноваційних технологій, розроблених у Івано-Франківській області, було експортовано. Протягом 2017–2018 років інноваційною діяльністю у промисловому секторі області займалось 28 підприємств. Загалом частка інноваційних підприємств у Івано-Франківській області протягом останніх років становить лише до 22 %. Натомість за кордоном ця частка перевищує 80 %. Тому стан інноваційної діяльності області не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинених країнах світу [9].

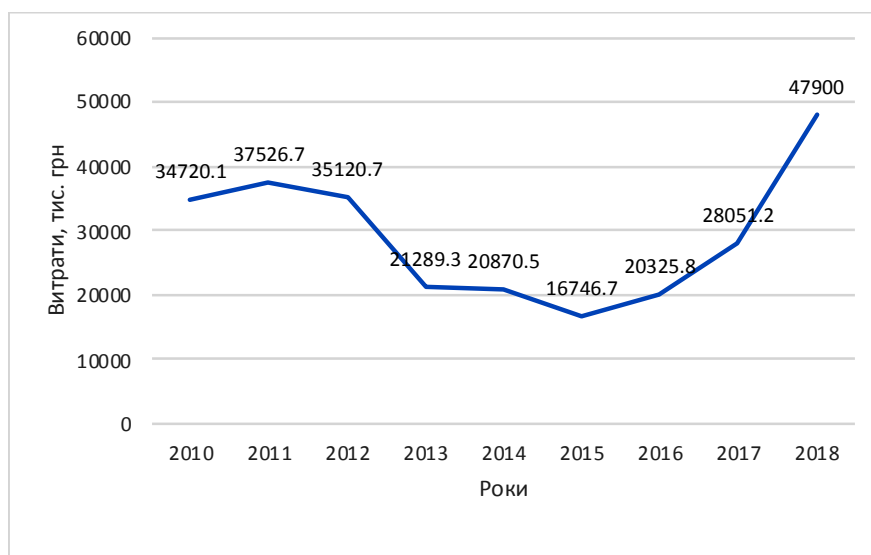

Рис. 1. Динаміка витрат на виконання наукових досліджень і розробок в Івано-Франківській області (тис. грн.) [7, 8]

Рівень прикладного застосування новітніх розробок є дуже низьким, про що свідчить і мала частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової – 0,4 % [8].

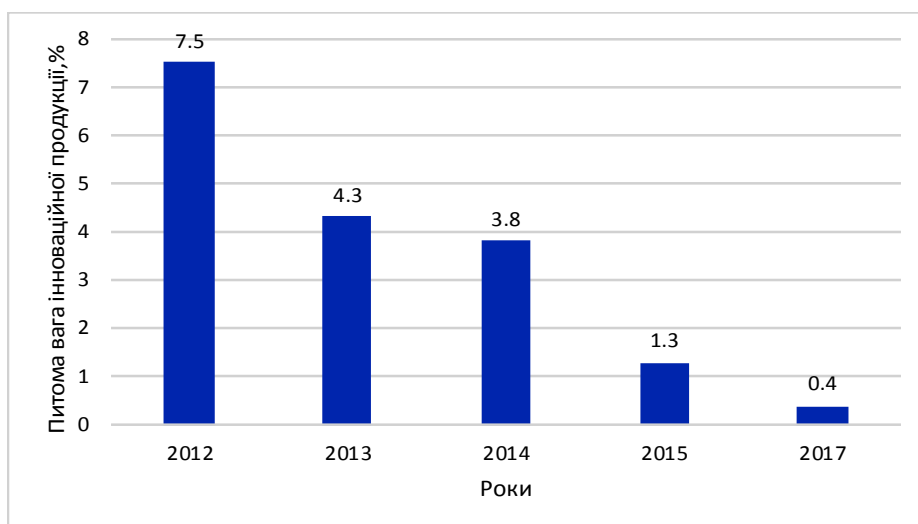

Рис. 2. Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової на підприємствах Івано-Франківської області, % [8]

Наразі ведеться робота зі створення та розвитку індустріальних парків “Долина”, “Бурштин”. Це міста з потужним промисловим потенціалом, який нині занепадає, однак потребує реанімації з

переорієнтацією на енергоощадні та екологізберігаючі технології. Ці просторові утворення можуть продукувати інноваційні технології в сфері енергетики, що є однією з найбільш перспективних сфер господарювання світової економіки.

Важливим для функціонування індустріальних парків залишається питання гарантування стабільності законодавчого поля, режиму економічної діяльності та надання інвесторам преференцій з боку держави.

Якщо ж розглянути сферу сприяння розвитку бізнесу, то її учасники переважно пропонують на ринок консалтингові послуги, тобто це той інтелектуальний продукт, що є серед основ розвитку інноваційно-інтелектуальної економіки.

Стосовно Прикарпаття, то інфраструктура підтримки МСП станом на 01.01.2019 р. налічувала близько 300 інституцій, зокрема: 18 бізнес-центрів, 3 бізнес-інкубатори, технологічний та індустріальний парки, фонди підтримки підприємництва, 78 інформаційно-консультативних установ, 34 кредитних спілок тощо [9]. Як бачимо, кількість таких установ в області є чималою та за ефективного використання їх інтелектуального потенціалу можна забезпечити прогресивний соціально-економічний розвиток регіону.

Учасники інфраструктури з підтримки інтелектуальних ресурсів та інновацій в Івано-Франківській області [9]:

- ТОВ “Нафтогазовий науково-технологічний парк” на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;
- центр розвитку підприємництва “Бізнес-Інкубатор” на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Створений у вересні 2013 року, хоча започатковано роботу у 2011 році в рамках міжнародного проекту. Основними завданнями є надання комунікаційних, тренінгових, комп’ютерних та суміжних послуг, допомога у фінансових питаннях та питаннях підприємництва, послуг зв’язку та надання інформації, послуг секретаря, послуг з безпеки та охорони тощо;
- відділ охорони інтелектуальної власності та інформаційних технологій Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;
- центр трансферу технологій на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;
- відділ захисту інтелектуальної власності Івано-Франківського національного медичного університету;
- відділ з питань інтелектуальної власності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
- науковий парк “Прикарпатський університет” Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Також у 2019 році у Прикарпатському національному університеті ім. Стефаника відбувся міжнародний бізнес-форум “МВА: виклики та потреби бізнесу”. Його організатором виступила Школа бізнесу та менеджменту, яка функціонує у закладі. Мета бізнес-форуму – створення потужної платформи для співпраці між підприємницьким сектором та бізнес-освітою України та США задля провадження міжнародної сертифікованої програми МВА в Івано-Франківську, пише прес-служба ПНУ. МВА – найвідоміша й найпопулярніша в наші дні програма у сфері навчання керування бізнесом, зокрема й міжнародним. Програму МВА розроблено для тих, хто уже досяг практичного рівня, що дозволяє виводити бізнес вищий етап розвитку; хто зацікавлений у грамотній побудові поточних і майбутніх бізнес-процесів; хто здатний адекватно сприймати інноваційні та ефективні системи управління проектами для оптимізації втрат часу, фінансів і ресурсів, та тих, хто зорієнтований на досягнення високих результатів.

”Вагомою є роль таких проектів, як Еразмус+, “British Council” тощо.

Для розвитку інтелектуального потенціалу області надзвичайно важливою є бізнес-освіта. В Європі загальні знання з підприємництва викладають на всіх навчальних рівнях – від шкіл до

професійно-технічних навчальних закладів й університетів. В Івано-Франківській області є можливості для підвищення кваліфікації суб'єктів підприємницької діяльності та їх працівників, а також для тих, хто лише планує відкривати власний бізнес. Це: бізнес-школа для підлітків "Creators", Європейська школа лідерства та бізнесу, тренінговий центр "business2you", проєкт "Промприлад. Реновація" та багато інших. Також нещодавно створено Проєктно-освітній центр розвитку інновацій та інвестицій у регіоні "Агенти змін" у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника, що надаватиме інформаційно-освітні послуги для супроводу та реалізації проєктів.

Важливою є якість освіти у вищих навчальних закладах. За своєю природою університети мають бути центрами наукових інновацій, інституціями формування інтелектуального, культурного капіталу індивіда шляхом забезпечення їх всебічної підготовки. У процесі глобалізації та інформаційної революції університети як навчальні інституції інтегрували дослідницький компонент як вагомому складову власної діяльності; сформувався феномен дослідницького університету як адекватна відповідь інноваційно орієнтованої моделі економіки [10, с. 28].

Доцільно запозичувати іноземний досвід для активізації інтелектуально-інноваційного потенціалу у Івано-Франківській області. Наприклад, технопарки показали свою ефективність щодо скорочення циклу наука – виробництво – споживання. В умовах науково-технічного парку потрібно 3–5 років на створення і просування на ринок нового продукту і ще близько 2–3 років, щоб повернути кошти, витрачені на його розробку. Територіальна близькість різнохарактерних за своїм профілем закладів (університети, приватні промислові підприємства, державні заклади), що входять до парку, позитивно впливає на діяльність кожного з них, сприяючи зближенню науки і виробництва, підвищуючи ефективність інвестицій. Фірми, які входять до складу технопарків, виділяють кошти на оснащення навчальних закладів, залучають до роботи у своїх лабораторіях студентів та випускників університетів.

Дослідники можуть продавати свої винаходи підприємствам, а останні могли б продавати акції таким вченим. Університет може провадити певні дослідження для підприємств або ж надавати обладнання в оренду, а підприємства фінансуватимуть розширення діяльності університету і працевлаштовуватимуть успішних випускників. Це б забезпечило взаємну зацікавленість. Такий механізм давно застосовують за кордоном, а кошти, що спрямовуються на розвиток технопарку, звільняють від оподаткування та практикують так звані податкові канікули для новостворених фірм в межах технопарку.

Висновки

Отже, інтелектуальний потенціал області та рівень його використання є джерелом і мірилом "інноваційності" регіональної економіки. Основними проблемами, що часто стримують розвиток інтелектуально-інноваційного потенціалу будь-якого регіону, є:

- низький рівень державної підтримки та фінансування інноваційної діяльності;
- відсутність дієвих механізмів комерціалізації результатів наукових досліджень;
- неефективна та неналежна діяльність інституцій інфраструктури сприяння розвитку бізнесу та інші перешкоди.

Серед заходів активізації використання інноваційного та інтелектуального потенціалів області є такі:

- організація науково-технічних ярмарків, виставок з представленням новітніх наукових розробок, інноваційної продукції підприємств тощо;
- створення регіональних інноваційних структур, зокрема за участі місцевої влади, надання їм допомоги і сприяння;
- захист інтересів наукових установ та організацій, надання їм обладнань та приміщень;
- підвищення кваліфікаційного рівня кадрів для інноваційної діяльності шляхом організації та проведення тренінгів, семінарів;

- дерегулювання інноваційного підприємництва наданням регіональних преференцій (пільг, субсидій, звільнення від місцевих платежів, кредитних гарантій тощо);
- реформування та відновлення активності інфраструктури сприяння розвитку бізнесу;
- надання грантів найкращим проектам та інші.

Суб'єктам підприємництва, насамперед МСП як інститутам розвитку, доцільно формувати таку організаційну культуру та філософію управління, що стимулювала б працівників до розвитку комунікативних, креативних та інноваційних навичок, здатних позитивно впливати на створення доданої вартості.

Інноваційна інфраструктура має значний потенціал до створення інтелектуального продукту, що є каталізатором соціально-економічного розвитку регіону. Водночас діяльність саме суб'єктів інфраструктури сприяння розвитку бізнесу за своєю природою є інноваційною та має значний інтелектуальний потенціал, адже:

1. Інституції сфери сприяння розвитку МСП як державного, так і недержавного сектора є інноваційними суб'єктами інтелектуальної економіки, а також сприяють розвитку підприємництва, яке також обов'язково містить інноваційність.

2. Інфраструктура підтримки підприємництва “вирощує” і стимулює розвиток інтелектуальних суб'єктів господарювання, які переважно також стають елементами системи сприяння розвитку бізнесу та самостійно пропонують на ринок інтелектуальний продукт.

3. Діяльність інституцій інфраструктурного забезпечення підтримки підприємництва стимулює конкурентне середовище на ринку інтелектуального продукту та забезпечує розвиток інтелектуальної економіки.

Так, додатково за рахунок функціонування бізнес-структур, зокрема і як результат роботи інституцій підтримки МСП, забезпечується: розвиток та впровадження інновацій суб'єктами підприємництва, особливо у сфері венчурного бізнесу; формування інноваційних територіально-галузевих кластерів; оновлення матеріально-технічної та технологічної бази національної економіки тощо.

Проте, на жаль, інституції підтримки МСП працюють несистемно та фрагментарно, не узгоджуючи між собою власних дій та заходів. За таких умов варто сприяти кооперації та взаємодії різноманітних суспільних інститутів у здійсненні інновацій та розвитку інтелектуальної економіки. Організаційними формами та механізмами такої консолідації зусиль можуть бути: кластеризація, зокрема у сфері консалтингових послуг, робота технополісів, технопарків, дослідницьких центрів, інноваційних інкубаторів, спільне виконання державних замовлень у науково-технічній сфері, інші.

Список літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 000 слів і словосполучень. 4-те видання / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2004. – 1440 с.
2. Семикіна М. В. Інтелектуальний потенціал та його роль в національній економіці / М. В. Семикіна, В. І. Гунько // *Економіка и управление: научно-практический журнал*. – 2011. – № 1. – С. 50–56.
3. Максименко И. И. Управление интеллектуальным потенциалом региона: автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.05. – Пермь, 2010
4. Гадзало А. Я. Значення інтелектуального потенціалу в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів / А. Я. Гадзало // *Економіка АПК*. – 2006. – № 8. – С. 138–142.
5. Вовканич С. Українська національна ідея та її інтелектуальне забезпечення [Електронний ресурс] / С. Вовканич. – Режим доступу : <http://www.vesna.org.ua/txt/sxid/phil/index.html>.
6. Матусевич К. М. Інтелектуальний потенціал як інституціональний чинник формування економіки постіндустріального типу : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.01 / Костянтин Миколайович Матусевич. – К. : б. в., 2010. – 20 с.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Головне управління статистики в Івано-Франківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifstat.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Івано-Франківської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.if.gov.ua/news/41493>.
10. Курбатов С. В. Феномен університету в контексті глобальних трансформацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. філос. наук : спец. 09.00.10 “Філософія освіти” / С. В. Курбатов. – К., 2015. – 38 с
11. Хомин О. В. Інтелектуальне підприємництво в умовах формування соціально-орієнтованої економіки: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01 / О. В. Хомин ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007. – 19 с.
12. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: монографія / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К.: Знання України, 2013. – 387 с.

References

1. Vovkanych S. Ukrainiska natsionalna ideia ta yii intelektualne zabezpechennia [Ukrainian national idea and its intellectual support]. Available at: <http://www.vesna.org.ua/txt/sxid/phil/index.html> (accessed 2 May 2019). (in Ukrainian)
2. Hadzalo A. Ya. (2006) Znachennia Intelektualnoho Potentsialu v Umovakh Pohlyblennia Yevrointehratsiinykh Protseviv [The value of intellectual potential in conditions of deepening of European integration processes]. Economics of Agriculture, no.8, pp. 138–142. (in Ukrainian)
3. Maksymenko I. I. (2010) Upravlenye Yntellektualnym Potentsyalom Rehyona [Management of intellectual potential of the region] (Dissertation Abstract). Perm. (in Ukrainian)
4. Matushevych K. M. (2010) Intelektualnyi potentsial yak instytutsionalnyi chynnyk formuvannia ekonomiky postindustrialnoho typu [Intellectual Potential as an Institutional Factor in the Formation of Post-Industrial Economy] (Dissertation Abstract). Kyiv. (in Ukrainian)
5. Semykina M. V., Hunko V. I. (2011) Intelektualnyi Potentsial ta yoho Rol v Natsionalni i Ekonomitsi [Intellectual Potential and its Role in the National Economy]. Economics and Management, no 1, pp. 50–56. (in Ukrainian)
6. V. T. Busel (2004) Velykyi Tlumachnyi Slovnyk Suchasnoi Ukrainskoi Movy 170 000 Sliv I Slovospoluchen [The great explanatory dictionary of modern Ukrainian]. Kyiv: Perun. (in Ukrainian). (in Ukrainian)
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahenstvo. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian)
8. Holovne upravlinnia statystyky v Ivano-Frankivskii oblasti. Retrieved from <http://www.ifstat.gov.ua> (accessed 24 April 2019). (in Ukrainian)
9. Ofitsiyni sait Ivano-Frankivskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii. Retrieved from <http://www.if.gov.ua/news/41493> (accessed 24 April 2019). (in Ukrainian)
10. Kurbatov S. V. (2015) Fenomen universytetu v konteksti hlobalnykh transformatsii [The Phenomenon of the University in the Context of Global Transformations] (Dissertation Abstract). Kyiv. (in Ukrainian)
11. Khomyn O. V. (2007) Intelektualne pidpriemnytstvo v umovakh formuvannia sotsialno-orientovanoi ekonomiky [Intellectual entrepreneurship in the conditions of formation of socially oriented economy] (Dissertation Thesis). Kharkiv. (in Ukrainian)
12. Varnalii Z. S. (2013) Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: problemy ta priorytety innovatsiinoho zabezpechenn [Competitiveness of the national economy: problems and priorities of innovative provision] (Monograph). Kyiv: Znannia Ukrainy. (in Ukrainian)

INTELLECTUAL POTENTIAL OF INSTITUTIONS OF INFRASTRUCTURE FOR ENTREPRENEURSHIP SUPPORT

© *Berezhnytska U. B., Horda M. V., 2019*

Intellectual capital in modern conditions is getting the special importance as an instrument of innovative development. Its formation and use in this process give an opportunity to provide favourable conditions for the innovative growth of the economy in the region.

The purpose of this study is to determine preconditions and suggest ways to intensify the use of the intellectual potential of the Ivano-Frankivsk region.

The article examines and summarizes the features of approaches to understanding the economic substance of category “intellectual potential of the region” by various scholars.

This paper reviews the research conducted on the intellectual potential of the region and the innovative infrastructure of entrepreneurship support. The article analyzes the internal structure of intellectual potential on the example of the Ivano-Frankivsk region. Quantitative and qualitative indicators of intellectual potential of innovative development of the region are presented. The basic elements of the innovative infrastructure of the region are systematized. It is emphasized that the creation of a developed infrastructure and training of skilled manpower in the field of innovative industries and technologies are very important for the region.

Results of the article have shown the importance of intellectual potential development. The development of the market of the intellectual resources leads to a continuous improvement in the quality of economic activity of enterprises. Management of the city needs to place emphasis on development of intellectual potential.

Expenditures on research and development have been increasing over the past 3 years. Analyzing the sources of financing for the development of intellectual capital of enterprises in Ivano-Frankivsk region, it should be noted that the main source of financing such expenses is the own funds of enterprises. The percentage of scientists is very low in Ivano-Frankivsk region.

The main reasons of the low innovation activity of the industrial enterprises in the Ivano-Frankivsk region, as well as Ukraine as a whole, are the low level of state support and financing innovation activities, the lack of effective mechanisms for commercialization of research results, low demand for intellectual products in the market, and ineffective and inadequate activity of innovative infrastructure for entrepreneurship support.

Ways to intensify the use of the intellectual potential of the Ivano-Frankivsk region:

- preferential financing for entrepreneurs (innovators and start-ups);
- innovation tax credit;
- grants for the implementation of innovative projects;
- creation of innovative structures with the assistance of local authorities;
- reforming the business support infrastructure.

Innovative infrastructure has a significant potential for creating an intellectual product, which is the result of “creative destruction” and goes way from the existing creative imbalance to local market equilibrium by creating innovative product. It is necessary to transform knowledge into innovations creating favorable conditions for this. The prospects of innovative development depend on the intellectual potential.

Key words: infrastructure for entrepreneurship support, intellectual economy, intellectual potential, innovative infrastructure.